

Projekt z dnia 06 sierpnia 2025 r.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia ... 2025 r.

w sprawie wysokości kwoty bazowej w 2026 r.

Na podstawie art. 20 ust. 5 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1534) zarządza się, co następuje:

§ 1. W 2026 r. kwota bazowa stanowiąca podstawę ustalenia wysokości dotacji na finansowanie zadań polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, o której mowa w art. 11 ust. 7 zdanie drugie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej, wynosi 6310 zł.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

w porozumieniu:

MINISTER FINANSÓW

OPRACOWANO POD WZGLĘDEM PRAWNYM,
LEGISLACYJNYM I REDAKCYJNYM
Monika Walewska
Zastępca Dyrektora Departamentu Legislacyjnego
w Ministerstwie Sprawiedliwości
/- podpisano elektronicznie/

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 20 ust. 5 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1534), zwanej dalej „ustawą”. Powyższy przepis przewiduje, że Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw budżetu corocznie określa, w drodze rozporządzenia, wysokość kwoty bazowej, mając na względzie limity wydatków, o których mowa w art. 28, oraz potrzebę zapewnienia właściwej organizacji systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej.

Wydanie rozporządzenia i określenie w nim wysokości kwoty bazowej na rok 2026 jest niezbędne do ustalenia przez Ministra Sprawiedliwości, w porozumieniu z Ministrem Finansów, wysokości dotacji na finansowanie w 2026 r. zadań, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy. Stosownie bowiem do przepisów art. 20 ust. 2 i 3 ustawy, podstawę ustalenia wysokości dotacji stanowi kwota bazowa, natomiast kwota dotacji stanowi dwunastokrotność iloczynu kwoty bazowej i mnożnika.

Do wyliczenia mnożnika przyjmuje się liczbę mieszkańców powiatu, przyjętą według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy o dwa lata, ustaloną przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, którą dzieli się przez 25 000 (mnożnik nie może być mniejszy niż 2 i większy niż 35, zaokrągla się go do liczby całkowitej w górę, jeżeli pierwsza cyfra po przecinku jest równa lub wyższa niż 5, albo w dół – jeżeli pierwsza cyfra po przecinku jest niższa niż 5).

Zgodnie z danymi otrzymanymi z Głównego Urzędu Statystycznego liczba mieszkańców na dzień 31 grudnia 2024 r. wynosiła 37 489 087, co – po przeliczeniu – oznacza, że w 2026 r. niezbędne będzie utworzenie 1 483 punktów, czyli o cztery mniej niż w 2025 r.

W poszczególnych województwach liczba punktów w 2026 r. przedstawiać się będzie następująco:

Województwo	liczba punktów w roku 2025	liczba punktów w roku 2026	Powiat, w którym zmieni się liczba punktów
Województwo Dolnośląskie	116	116	(bolesławiecki – było 4 będzie 3, wrocławski – było 7 będzie 8)

Województwo Kujawsko-pomorskie	84	83	– 1 (lipnowski - było 3 będzie 2)
Województwo Lubelskie	80	80	bez zmian
Województwo Lubuskie	41	41	bez zmian
Województwo Łódzkie	98	98	bez zmian
Województwo Małopolskie	137	137	bez zmian
Województwo Mazowieckie	182	182	bez zmian
Województwo Opolskie	36	36	bez zmian
Województwo Podkarpackie	85	85	bez zmian
Województwo Podlaskie	49	49	bez zmian
Województwo Pomorskie	95	96	+ 1 (miasto Gdańsk - było 19 będzie 20)
Województwo Śląskie	172	171	– 1 (miasto Dąbrowa Górnicza – było 5 będzie 4)
Województwo Świętokrzyskie	48	48	bez zmian
Województwo Warmińsko-Mazurskie	60	59	– 1 (miasto Elbląg – było 5 będzie 4)
Województwo Wielkopolskie	137	136	– 1 (miasto Poznań - było 22 będzie 21)
Województwo Zachodniopomorskie	67	66	– 1 (miasto Szczecin - było 16 będzie 15)
RAZEM WOJEWÓDZTWA	1 487	1 483	

Po raz pierwszy kwota bazowa (w wysokości 5 150 zł) została określona na rok 2016, w latach 2017 i 2018 wynosiła ona 5 217 zł, w latach 2019–2023 było to 5 500 zł, w roku 2024 kwota wynosiła 5 863 zł, zaś w roku 2025 kwota bazowa wynosi 6104 zł – na przestrzeni 10 lat wysokość kwoty bazowej wzrosła zatem łącznie jedynie o 18,52 %.

Powyższe spowodowało realny spadek wartości przyznawanej dotacji na przestrzeni lat, w szczególności postępująca inflacja sprawiła, że wynagrodzenie wykonawców finansowane z dotacji ma realnie mniejszą wartość nabywczą.

Należy zwrócić uwagę, że regularnie rośnie przeciętne miesięczne wynagrodzenie. Porównując dane pomiędzy I kwartałem 2019 roku a I kwartałem 2025 roku, wysokość miesięcznego wynagrodzenia przedstawia się następująco: 2019 r. – 4 950,94 zł, 2020 r. – 5 331,47 zł, 2021 r. – 5 681,56 zł, 2022 r. – 6 235,22 zł, 2023 r. – 7 124,26 zł, 2024 r. – 8 147,38 zł i 2025 r. – 8 962,28 zł. Na przestrzeni ww. lat przeciętne miesięczne wynagrodzenie wzrosło więc o ponad 81 %.

Regularnie podnoszone jest również minimalne wynagrodzenie za pracę. W 2019 r. wynosiło ono 2 250 zł, 2020 r. – 2 600 zł, w 2021 r. – 2 800 zł, w 2022 r. – 3 010 zł, w 2023 r. – 3 490 zł (a od 1 lipca 2023 r. – 3 600 zł), w 2024 r. – 4 242 zł (a od 1 lipca 2024 r. – 4 300 zł), a w 2025 r. minimalne wynagrodzenie za pracę wynosi 4 666 zł. Na przestrzeni analizowanych lat minimalne wynagrodzenie za pracę wzrosło zatem o ponad 107 %.

Ministerstwo Finansów podczas prac nad projektem ustawy o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (UD 69) pod koniec 2024 r. wskazało, że z uwagi na brak nowelizacji art. 28 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej we wcześniejszym terminie, jako kwotę wyjściową limitu na rok 2026 należy przyjąć kwotę wydatków na nieodpłatną pomoc prawną ujętą w projekcie budżetu państwa na 2025 r. (tj. 108 926 tys. zł). Uwzględniając powyższe oraz wskaźnik CPI zawarty w wydanych przez Ministra Finansów Wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Aktualizacja – październik 2024 r. (w wysokości 3,1 %) kwota na rok 2026 w projekcie ustawy została ustalona na poziomie 112 302 706 zł.

W ustawie budżetowej na rok 2025 kwota dotacji została zabezpieczona na poziomie 108 926 tys. zł z przeznaczeniem na funkcjonowanie 1 487 punktów, a zgodnie z treścią rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 sierpnia 2024 r. (Dz. U. poz. 1324) w 2025 r. kwota bazowa stanowiąca podstawę ustalenia wysokości dotacji na finansowanie zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej została określona na poziomie 6 104 zł.

Rada Ministrów w dniu 29 kwietnia br. przyjęła Wieloletnie założenia makroekonomiczne na lata 2025–2029, które przedstawiają średniookresowy scenariusz sytuacji gospodarczej Polski do 2029 roku i stanowiąc będą podstawę do przygotowania projektu ustawy budżetowej na 2026 rok. Zgodnie z przyjętymi Załoženiami inflacja w 2026 r.

miała wynieść średnio 3,8 %. Jednocześnie w projekcie dokumentu pn. Propozycja średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok 2026 oraz informacja o prognozowanych wielkościach makroekonomicznych stanowiących podstawę do opracowania projektu ustawy budżetowej na rok 2026 (ID115) wskazano, że prognozowane wielkości makroekonomiczne na rok 2026 uległy zmianie w porównaniu do przyjętych w kwietniu br. Wieloletnich założeń makroekonomicznych na lata 2025–2029 w wyniku czego średnioroczna dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych została określona na poziomie 103,0 %.

Zgodnie z rządowym projektem ustawy o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (druk nr 1202), maksymalny limit wydatków budżetu państwa będący skutkiem finansowym wejścia w życie niniejszej ustawy – stosownie do ust. 2 dodanego do art. 28 ustawy – na rok 2026 został określony na poziomie 112 302 706 zł.

Kwota dotacji (w zaokrągleniu do tysięcy złotych) po ustaleniu kwoty bazowej na rok 2026 na poziomie 6310 zł (co stanowi wzrost o 3,38 % w porównaniu do kwoty ustalonej na rok 2025) wyniesie 112 301 tys. zł, nie spowoduje zatem przekroczenia limitu określonego w ww. projekcie.

Projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Nie ma możliwości podjęcia alternatywnych, w stosunku do projektowanych rozwiązań, działań umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, zatem nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Przedmiot regulacji zawartej w projekcie nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Zawarte w projekcie regulacje nie będą miały wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, o których mowa w ustawie z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.).

Zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806) oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbinglej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248 oraz z 2024 r. poz. 1535) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektowanym rozporządzeniem w trybie tej ustawy.

Projekt nie podlegał dokonaniu oceny OSR przez koordynatora OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

W celu spełnienia wymogów, o których mowa w § 42 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów, projekt został skierowany do Koordynatora OSR.

Projekt nie dotyczy warunków określonych w uchwale nr 20 Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie zaleceń ujednolicenia terminów wejścia w życie niektórych aktów normatywnych (M.P. poz. 205).